

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ХОРОЗНАВСТВО»**

«Хорове диригування»

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В5 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Д н і п р о 2 0 2 5

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс «Хорознавство», як вибіркова освітня компонента навчального плану, є складовою частиною підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю «Музичне мистецтво».

Освітня компонента за вибором здобувача освіти «Хорознавство» базується на теоретичних і практичних засадах історії та теорії хорового мистецтва, виконавської культури, дисциплін циклу професійної та практичної підготовки здобувачів, компетентних у майбутній практичній діяльності фахівців як диригентів-хормейстерів дитячих, навчальних та аматорських хорових колективів.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях

Загальні компетентності:

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 3, Курс III, Семестри V — VI, загальний обсяг — 90 годин, з них практичних — 38 годин, самостійних — 52 години. Для

здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 3, Курс II, Семестри III — IV, загальний обсяг — 90 годин, з них практичних — 38 години, самостійних — 52 години.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Хорознавство» є надання теоретичних знань з основ хорового мистецтва, знайомство з різними методами роботи над освоєнням вокально-хорової техніки, теоретична підготовка до самостійної роботи з хоровим колективом, допомога більш інтенсивному і свідомому вивченню фахових дисциплін, виховання естетично-творчої розвинутої особистості.

В курсі дисципліни «Хорознавство» протягом навчання у здобувачів освіти розвиваються творчі здібності, аналітичні навички, зацікавленість та любов до хорової справи; формуються художні переконання, виконавська культура, естетичні смаки. Саме дисципліна «Хорознавство» сприяє підготовці майбутнього керівника хорового колективу до глибокого розуміння явищ вокально-хорового мистецтва.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ (РН).

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Вибіркова навчальна дисципліна «Хорознавство» вивчається на протязі 5-6 семестрів третього курсу (на основі базової середньої освіти) та на протязі 3-4 семестрів другого курсу (на основі повної загальної середньої освіти) і є складовою частиною підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю «Музичне мистецтво».

Для її розуміння та набуття практичного досвіду необхідні знання, отримані на рівні спеціалізованої музичної освіти, а саме — знання музичної термінології та базових закономірностей музичного мистецтва, володіння музичним інструментом, технікою сольного та хорового співів, диригентською мануальною технікою, читання з листа хорових партитур тощо.

Дана навчальна дисципліна має тісний зв'язок з обов'язковими фаховими дисциплінами («Фах», «Історія музики», «Аналіз музичних творів», «Оркестровий клас/Хоровий клас», «Клас ансамблю», «Курс підготовки сучасного педагога», «Педагогічна практика», «Читка з листа» тощо) та

вибіркових освітніх компонентів (наприклад, «Фортепіано», «Вокал», «Основи композиції», «Поліфонія» тощо).

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Хорознавство» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

Метод групового навчання; опрацювання дискусійних питань; метод жанрово-стильового аналізу; методи слухової атрибуції; сенсорно-моторний метод; репродуктивний метод; метод музичних узагальнень.

Методи навчання вибіркової освітньої компоненти «Хорознавство» складаються з аудиторного викладення теоретичного матеріалу, що поєднується з практичними заняттями із різних питань хорової роботи (інтонування інтервалів та акордів, ступенів ладу, вправи для розспівування, настройка хору під камертон тощо).

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1 «Хорове мистецтво та його специфіка»

1. Зміст курсу Хорознавство. Структура навчальної дисципліни.
2. Специфічні особливості хорового виконавства.
3. Поняття про хор. Характеристика хорового складу.
4. Виконавські напрямки хорового мистецтва.
5. Дитячі хори; їх особливості та виконавські можливості.
6. Співацькі голоси та їх характеристика. Тембровий колорит хорового колективу.
7. Фізіологія голосового апарату.
8. Вокально-хорова дикція.
- 9-10. Хоровий стрій.
- 11-12. Хоровий ансамбль.
13. Специфіка вокально-хорового дихання. Звукоутворення та звуковедення.
14. Темп та метроритм у хоровому виконавстві.
15. Складові динамічної палітри хору.
16. Контрольні заходи.

Тема 2 «Константи діяльності хормейстера»

1. Універсальна майстерність професії хорового диригента.
- 2-3. Методи розспівування хору.
- 4-5. Принципи формування репертуару хорового колективу.
- 6-7. Самостійна робота диригента із хоровою партитурою.
- 8-9. Хорова репетиція. Методика організації та проведення.
10. Концертно-виконавська діяльність хорового колективу.
11. Художнє керівництво концертним виконанням.
- 12-13. Видатні українські хорові диригенти сучасності.

14. Жанри хорової музики.
15. Поняття стилю у хоровому виконавстві.
16. Хорові технології виконання сучасної музики.
17. Особливості формування тембрової драматургії сучасних хорових творів.
- 18-19. Методика пошуку індивідуальної інтерпретації виконання хорового твору.
- 20-21. Контрольні заходи.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ запланованих програмних результатів навчання передбачають проведення поточного, семестрового, підсумкового оцінювання (екзамену).

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних занять (за кожним завданням) і підготовки самостійної роботи та має на меті перевірку рівня знань та готовність здобувача до виконання поставлених професійних завдань, усне або письмове опитування тощо.

Семестрове оцінювання відбувається наприкінці кожного семестру. У разі активної роботи здобувача протягом семестру та виконання всіх завдань практикується автоматичне оцінювання. В іншому випадку (пропуски занять, відсутність виконаних робіт, незадоволеність власними результатами) форми семестрового контролю визначаються індивідуально на потребу здобувача/викладача у встановлені терміни.

Самостійна робота здобувачів: перевірка відповідей на проблемні питання, складання конспекту з практичного заняття, захист індивідуального творчого завдання, реферативна робота, есе, доповіді, повідомлення.

Оцінювання за роботу із теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумкове оцінювання (екзамен) проводиться з метою виявлення результатів навчання та здійснюється у формі проведення підсумку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин.

- Пропущені практичні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання здобувачем освіти деяких завдань із наступною перевіркою за розкладом консультацій викладача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Апалькова І. Довідник хормейстера. Канів: Склянка Часу/Zeitglas, 2020. 94 с.
2. Голяка Г. Проблема репертуару у виконавському мистецтві. Актуальні питання гуманітарних наук, 2021. 55–59 с.
3. Кириленко Я. О. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки: навч. посіб. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 108 с.
4. Мурза С. М. Диригентський жест як інструментально-виконавський феномен : компаративно-технологічний підхід [текст] : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – муз. мистецтво / Мурза С. А. ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. – Одеса, 2021. – 19 с.
5. Ярмолук О. В., Шкоба В. А., Степанюк А. В. Хоровий менеджмент як складова підготовки здобувачів фахової вищої освіти до професійної діяльності. Академічні студії. Серія : Педагогіка. Вип. №4. 2022. 87–92 с.

Додаткова:

1. Академічне українське музичне мистецтво крізь призму епох : монографія / заг. ред.: канд. пед. наук, проф. П. Л. Богоніс. Київ : КНУКіМ ; Автограф, 2025. 195 с. (Колектив авторів: Підгорбунський М. А., Тилик І. В., Бондаренко А. І., Лисенко В. В., Роук Н. В., Кречко Н. М.)
2. Бутенко Л.М. Традиції школи К. Пігрова в діяльності хормейстерів Одеського оперного театру. Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги : збірник методичних матеріалів, нарисів, статей | авт. Кол. : К. Пігров, Л. Бутенко, І. Верді та ін. Одеса: Астропринт, 2021. 337 - 354 с.
3. Методичні засади школи та індивідуальний педагогічний почерк // Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги : збірник методичних матеріалів, нарисів, статей | авт. Кол. : К. Пігров, Л. Бутенко, І. Верді та ін. Одеса: Астропринт, 2021. 325 – 440 с.
4. Серебрі А. П., Пігров К. К. – засновник хорової школи. Методичні принципи видатного хорового майстра. Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги : збірник методичних матеріалів, нарисів, статей | авт. Кол. : К. Пігров, Л. Бутенко, І. Верді та ін. Одеса: Астропринт, 2021. 325-337 с.
5. Голючек М. С. Основні прийоми володіння технікою диригування: навч.-метод. посіб. Київ : ДНМЦЗКМО, 2020. 75 с.
6. Фартушка, О. Д. Хорова поліфонія в системі композиторського стилю (на прикладі творчості П. Гіндеміта, І. Стравінського, О. Щетинського). (Дис.

... д-ра філос.). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків, 2022.

Інформаційні ресурси:

1. Дніпровська обласна універсальна бібліотека <https://www.libr.dp.ua/> (дата звернення 01.08.2021).
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського <http://www.dnpb.gov.ua/>
3. Диригентське мистецтво. Енциклопедія сучасної України http://esu.com.ua/search_articles.php?id=24362 (дата звернення 05.08.2021).
4. Електронна бібліотека «Культура України» <https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39>
5. Мистецтвознавство. Наукова електронна бібліотека <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/14112>
6. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 01.08.2021).
7. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
8. Classical Net <http://www.classical.net/>
9. Classical Sheet Music Downloads <https://www.virtualsheetmusic.com/>
10. <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>
11. <https://www.facebook.com/groups/artdominanta>
12. <https://www.facebook.com/groups/112289782713629/>
13. <http://studcon.org/organizaciya-i-robota-horovogo-gurtka>
Організація і робота хорового гуртка
14. <http://hor.by/methodus/bibliography/books-2/> Монографії з історії та теорії хорового виконавства